

A TISZÁNINNENI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET

1884. június 30. és július 1. napjain

SÁROSPATAKON TARTOTT NYÁRI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

MITROVICS GYULA,

egyházkerületi egyházi aljegyző.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA STEINFELD BÉLA, A REF. FŐISKOLA BETŰIVEL.

1884.

*A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület 1884. évi június 30. és július 1-ső napjain
Sárospatakon tartott nyári közgyűlésének*

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E .

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület 1884. évi június hó 30. és július hó 1-ső napjain Sárospatakon tartotta meg nyári közgyűlését, *Kun Bertalan*, püspök és ifj. báró *Vay Miklós*, alsó-zempléni egyházmegyei, mint hivatalukra legidősebb gondnok elnöksége alatt.

Jelen voltak mint képviselők:

Az abauji egyházmegyéből: Fodor Pál, esperes; *Teleky Péter*, *Meczner József*, világi; *Veress Sámuel*, *Béki Sámuel*, egyházmegyei tanácsbírák; *Kérészy Barna*, egyházmegyei aljegyző.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: Bornemisza József, esperes; *Báró Vay Béla*, egyházmegyei gondnok; *Futó Sámuel*, *Tóth Dániel*, egyházi; *Szathmáry Király Pál*, világi tanácsbírák.

A felsőborsodi egyházmegyéből: Debreczeni Gábor, esperes; *Ragályi György*, egyházmegyei gondnok; *Takaró József*, egyházi tanácsbíró.

A gömöri egyházmegyéből: Nagy Pál, esperes; *Terhes Pál*, egyházmegyei aljegyző.

Az alsó-zempléni egyházmegyéből: Kopré Ferenc, esperes; ifj. báró *Vay Miklós*, egyházmegyei gondnok; *Bodolay József*, *Terhes Barna*, egyházi; *Dr. Lengyel Endre*, *Szinyei Gerzson*, világi tanácsbírák.

A felső-zempléni egyházmegyéből: Kálniczky János, esperes; *Bernáth Elemér*, egyházmegyei gondnok; *Dókus Gyula*, világi tanácsbíró; *Dókus Ernő*, egyházmegyei világi főjegyző.

Az ungi egyházmegyéből: Kovács Károly, egyházmegyei gondnok; *Makkay Dániel*, *Orémus Dániel*, egyházi tanácsbírák.

A tornai egyházmegyéből: Vajányi Lajos, egyházi; *Vécsey József*, világi tanácsbírák; *Kapossy György*, főjegyző.

A sárospataki főiskola részéről: Fejes István, egyházi al-gondnok; *Radácsi György*, akadémiai, *Molnár Lajos*, gimnáziumi igazgatók; *Zsindely István*, gazdasági választmányi elnök; *Németh László*, jogigazgató. *Az összes tanári kar.*

Jegyzőkül: Debreczeni Bertalan, világi fő-; *Mitrovics Gyula*, egyházi; *Dr. Kovács Gábor*, világi aljegyzők.

Ezeken kívül szépszámú hallgatóság.

1. Elnöklő püspök úr, buzgó imában kérvén istennek segedelmét és áldását tanácskozásunkra s ennek végeztével, szívesen üdvözölvén a megjelent tagokat:
a közgyűlést megnyitottnak nyilvánította.
2. Amidőn is mindenekelőtt örömmel jelentette, hogy szeretve tisztelt főgondnokunk, ő excellentiája, kegyes volt egyházkerületünknek hozzá intézett kérelmét meghallgatni s a főgondnoki hivatalt továbbra is elvállalván, ebbeli elhatározását a következő levélben tudatja:

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!

Főgondnoki hivatalom alól leendő felmentetésemet kért levelemre folyó évi ápril hó 29-én kelt nagybecsű válaszát mély megilletődéssel és köszönettel vettem, s megértvén abból, miként akként van a főtiszteletű egyházkerület meggyőződve, hogy aggkorom s hanyatlott erőm dacára is kötelességem még felajánlani szolgálatomat szeretett egyházunknak: egyelőre egész készséggel hódolok akaratának, nem kevésbé fájlalván, hogy — mint ez szándékomban volt — a holnapi napra kitűzött közgyűlésen, pár hét óta tartó súlyosabb betegségem miatt, szóval nem adhatok bővebben is kifejezést azon véglehelletemig tartó hő ragaszkodásnak, melylyel maradtam

Golopon, junius 29-én 1884.

a főtiszteletű egyházkerületnek örök hálára kötelezett szolgálója

idősb báró Vay Miklós,

egyházkerületi főgondnok.

Egyházkerületünk a legmélyebb hálájának ad kifejezést ő excellentiájának irántunk újlag tanusított kegyességeért és fáradhatatlan szeretetéért, s midőn ezt jegyzőkönyvileg is kifejezi, buzgó szívvel kéri a gondviselést, hogy őt és drága erejét örömünkre még sokáig a magunkénak tarthassuk.

3. Főgondnok ő excellentiájának meg nem jelenhetése miatt a világi társelnöki szék betöltése válván szükségessé:
annak elfoglalására, a közgyűlés szíves üdvözlete mellett, ifjabb báró Vay Miklós, mint legidősebb egyházmegyei gondnok kéretett fel.
4. A képviselők megbízó-levelei felolvasottaknak tekintetvén:
azok igazoltattak.
5. Ezzel összekötetésben Csider Károly és Lükő Géza, egyházmegyei gondnokok és Szentpétery Sámuel és Mocsáry Lajos, egyházkerületi tanácsbíró, részint gyöngélkedésük, részint halaszthatlan ügyeik miatt meg nem jelenhetvén:
Elmaradásuk igazolása tudomásul vétetett.
6. Elnöklő püspökünk előterjeszti, miszerint tavaszi közgyűlésünk 16. számú határozatában a sárospataki főiskolánál üresedésben levő világi algondnoki hivatalra Teleky Péter, ifj. báró Vay Miklós és dr. Lengyel Endre jelöltett ugyan ki újabb szavazásra, azonban Teleky Péter, mint aki ugyanazon határozat szerint, tanácsbíróvá lett elválasztva, hozzá beadott jelentésében ezen utóbb említett hivatalt fogadván el, algondnoki jelöltetésétől visszalépett; ennél fogva a szavazást a két utóbb nevezetett jelöltre rendelte el.

A szavazatok beérkezvén, időkimélés tekintetéből egy bizottságot küldött ki, a szavazatok felbontására, mely küldöttség megbízatásának eleget tevén, a szavazatokat felbontotta.

Püspökünk ezen helyeslőleg tudomásul vett előterjesztése után olvastatott a szavazatbontással megbízott küldöttség jelentése, melyszerint a beérkezett 344 szavazat közül ifj. báró Vay Miklós nyert 267, Dr. Lengyel Endre pedig 77 szavazatot.

Ennélfogva ifj. Vay Miklós báró, a sárospataki főiskolai világi algondnoki hivatalra szavazattöbbséggel megválasztván, a hivatali esküt a gyűlés színe előtt letette s hivatalát a közgyűlés szívélyes üdvökívánatai közt legott elfoglalta.

7. Ezzel kapcsolatban olvastatott a szavazat felbontásával megbízott fennebb említett küldöttség jelentésének 2-ik pontja, melyszerint az üresedésben levő két egyházkerületi világi tanácsbírói hivatalra beadott szavazatok közül Dr. Lengyel Endre nyert 145, Lévy József 116, Dr. Bódog Albert 45, Meczner József 37, Dókus Gyula 32, Vécsey József 26, Bernáth Dezső 21, Lengyel Sámuel 20, Horváth Lajos 20 szavazatot, a többi szavazatok igen sokféle ágazván.

Eszerint általános többséget senkisémet nyervén, a betöltendő két világi tanácsbírói hivatalra Dr. Lengyel Endre, Lévy József, Dr. Bódogh Albert és Meczner József — mint legtöbb szavazatot nyertek — kijelöltetnek; utasítván az egyházak presbyteriumai, hogy szavazataikat jövő őszi közgyűlésünkre adják be.

8. Sem egyik, sem másik hivatalra szavazatot nem adtak Alsóborsodból Diós-Győr és Geszt, Alsózemplénből Tisza-Tokaj, Tornából Görgő, Ungból Nagy-Dobrony.

Utasítatnak az illető egyházmegyék esperesei, hogy a nevezett egyházaktól, e részben tett mulasztásaikért a megszabott birságot hajtsák be.

9. Teleky Péter, Makkay Dániel és Terhes Barna, mint egyházkerületi tanácsbírák letévén a szokásos esküt:

Elnöklő püspökünk és a közgyűlés legszivesebb üdvözléte és jókívánatainak kifejezése mellett, hivatalukba beiktattattak.

10. Olvastatott Bálint József, egyházkerületi egyházi főjegyző lemondó levele, melyben hivatkozván előhaladott életkorára, öregségével járó testi gyöngeségére, főjegyzői hivataláról lemond, s az egyházkerület kezébe leteszi azon tollat, mely 22 évi jegyzői működése alatt, egyházkerületünk tanács-asztalánál, a számára kimutatott munkatéren, neki a közügy körüli szolgálatnak — mint mondja — gyönyöreit és nem terheit adta.

Egyházkerületünk midőn méltánnyalással fogadja szeretve tisztelt főjegyzőjének lemondó levelében foglalt indokait, a szeretet melegével vesz búcsút távozó főjegyzőjétől, aki 22 hosszú éven át, hív és lelkiismeretes munkása volt egyházunknak; aki lelkiismeretes pontossággal, szakavatottsággal teljesítette tisztét, fénye és dísze volt az egyházkerület jegyzői karának, s akit érdemeinek jegyzőkönyvben való elismerés emellett azon szívből fakadó jókívánattal bocsát a jól megérdemelt nyugalomba, hogy munkás életét az egek ura még hosszú ideig tartsa meg!

11. Az ekként üresedésbe jött főjegyzői hivatalnak választás útján leendő betöltése elrendeltetvén: utasítatnak az egyházak presbyteriumai, hogy szavazataikat jövő őszi közgyűlésünkre adják be.

12. Folyó évi tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 9. számú határozatával püspökünk azzal biztatván meg, hogy az „egyházi közalapra“ az egyházmegyékből befolyt összegeket egy táblás kimutatásban tüntesse fel: heterjeszti az egyházmegyék espereseitől bekívánt adatok alapján készített táblás kimutatást, melynek adatai a következők:

Sorszám	Egyház- megye	A j a n l a t						B e f i z e t t e t t						Hátrálékban van évi járulékokban	Alapítványok, fel- fizetések s kegyes adományok mintők 5 százalék kamata	Lélekszám	Eszik egy lélekre kr.	Hány egyház nem ajánlat?				
		Évenként fizetendő járulékok- ban		Évi járulékok megváltása	Felfizetés s egyszer mindene- korra tett kegye- adományok	Alapítványok	Összesen		Évi járulékok- ban		Meváltási összegekben	Felfizetés s kegyes adoná- nyokban	Alapítványok						Összesen			
		frt.	kr.				frt.	kr.	frt.	kr.									frt.	kr.	frt.	kr.
1	Abauj ¹⁾ . . .	2326	77	—	9 78	50	2386	55	2161	17	—	9 78	50	2220	95	165	60	3	—	31254	7 ⁴⁵ ₁₀₀	2
2	Alsóborsod . .	2739	64	50	9 20	200	2998	84	2382	—	50	9 20	200	2641	20	357	64	12	50	54973	5 ⁹⁴ ₁₀₀	—
3	Felsőborsod ²⁾	1409	10	40	5 18	—	1454	28	1409	10	40	5 18	—	1454	28	—	—	2	25	23743	5 ⁸⁵ ₁₀₀	—
4	Gömör	2051	85	4	15	—	2370	85	2002	35	4	15	—	2321	35	49	50	15	95	25979	7 ¹⁰⁰ ₁₀₀	—
5	Alsózeplén ³⁾	2368	11	235	19	—	2622	11	2299	71	235	19	—	2553	71	68	40	12	70	41849	6 ⁸⁸ ₁₀₀	1
6	F.-zeplén ⁴⁾	950	20	—	3 30	100	1053	50	716	67	—	3 30	100	819	97	233	53	5	—	12359	7 ⁷² ₁₀₀	3
7	Torna	486	75	24	—	—	510	75	466	—	24	—	—	490	—	20	75	1	20	8679	5 ⁶² ₁₀₀	—
8	Ung ⁵⁾	933	92	—	—	—	1133	92	908	72	—	—	—	1108	72	25	20	10	—	22424	4 ²⁰ ₁₀₀	7
Összesen .		13266	34	353	61 46	850	14530	80	12345	72	353	61 46	850	13610	18	920	62	62	60	221260	6⁰²₁₀₀	13

Ezen jelentés tudomásul vétetvén, az egyházmegyék esperesei utasítatnak, hogy a még hátrálékban levő összegeket mielőbb hajtassák be, s a még ajánlatot nem tett egyházakat évi ajánlataik megtételére szorítsák.

13. Ugyanazon közgyűlésünk 17. számú határozatában, püspökünk elnöklete alatt a jegyzői kar bizatván meg egy szavazati mintalap készítésével. a megbízott jegyzői kar betérjeszti ezen szavazási lap tervezetét.

Mely el is fogadtatván. 10.000 példányban kinyomatni határoztatik.

14. Ugyanazon közgyűlésünk jegyzőkönyvének 96. számú határozata értelmében a sárospataki főiskola hittani szakelnöke azzal bizatván meg, hogy adjon javaslatot arra nézve, hogy az állami tanítóképezdében levő, saját felekezetünkbeli IV-ik osztálybeli tanulók részére minő vallásos tananyagot volna legcélszerűbb tanítani azon heti 1 órán, melyet az állami tanterv ez osztályban kijelöl: az illető szakelnök betérjeszti javaslatát.

E javaslat, átnézés és intézkedés végett, a főiskolai igazgató-tanácsához tétetik át.

15. Ugyanazon közgyűlésünk 56. és 68. számú jegyzőkönyvi határozata szerint, egy küldöttség azzal bizatván meg, hogy jelen közgyűlésünkre adjon véleményes jelentést, a temetési szertartásról szóló s az ungvári egyházkerületi gyűlésen megállapított szabályrendelet átnézésére vonatkozólag; valamint, hogy e szabályrendelet 4. pontja helyett állapítsa meg a temetési stólákat egy határozott és különféle magyarázatot nem tűrő szabályzattal, s végre, hogy adjon ezzel kapcsolatban javaslatot az egész stóla-ügy rendezésére vonatkozólag: ezen küldöttség, a megnevezett kérdésekre vonatkozólag a következő javaslatát terjesztette elő:

Főtiszteletű egyházkerületi gyűlés!

A főtiszteletű egyházkerületnek Miskolcon, a folyó évben tartott tavaszi közgyűlése 68. számú határozatára vonatkozólag van szerencsénk véleményünket következőkben terjeszteni elő:

A tárgyalás alatt levő egyházkerületi határozat a küldöttség elé 3 feladatot tűz.

1. Hogy vegye revisio alá a temetési szertartásról szóló, az ungvári gyűlésen kelt szabályrendeletet.

¹⁾ G.-Bogdány és Zsujta nem tett ajánlatot.

²⁾ A Ragályi György 1000 forintos alapítványa számításba nem vétetett.

³⁾ Hotyka nem tett ajánlatot. Idősb és ifjabb báró Vay Miklós 5000—5000 forintos alapítványai nem vétettek számításba.

⁴⁾ Hardicsa, Kis-Azar és Málca nem tett ajánlatot.

⁵⁾ Ágtelek, Csomonya, Nagy-Dobrony, Nagy-Geőc, Nagy-Szeretva és Záhony nem tett ajánlatot.

2. Hogy annak 4-ik pontja helyett állapítsa meg a temetési stólákat, egy határozott és különféle magyarázatot nem tűrő szabályzattal.

3. Hogy adjon ezzel kapcsolatban javaslatot az egész stóla-ügy rendezésére vonatkozólag.

Ami ez utóbbit, t. i. az egész stóla-ügy rendezését illeti: alólírt bizottság nem látja sem idejét, sem szükségét annak, hogy az egész stóla-ügy rendezése most napirendre tűzessék, mert a stóla, egyházkerületünkben, a különböző egyházak különböző viszonyaiból kifejlődött chárták kiegészítő részét képezvén, azoknak a viszonyoknak pusztán az egyöntetűség kedvéért leendő felbontása beláthatatlan zavaroknak lenne kútfejévé, s a stólabeli kötelezettségeknek egyöntetűvé tétele míg az egyik egyházban működő egyházi hivatalnokokra nézve jövedelem-apadást szülne: addig a másik egyházban fizetésfelemelést eredményezvén, zsúrlódást idézhetne elő a hívek s az egyházi hivatalnokok között.

Ennek előrebocsátásával vizsgálat alá vette alólírt bizottság a temetési szertartásról szóló s az ungvári gyűlés jegyzőkönyvének 12. sz. V. szakasza alatt foglalt szabályrendeletet s annak 1. pontját (és pedig mindkét bekezdést), úgy a 2. pont a) pontját meghagyandónak vélemezni; a 2. pont b) pontjából azonban ezen szavakat: „a halottas háznál“ és „a templomban“ elhagyandóknak javasolja azért, mert evangéliom szerint reformált egyházunk hitelveivel nem ellenkezik az, hogy a templomon kívül, péld. a halottas háznál, tehát szabadban is mondassék bibliai textus alapján készített egyházi beszéd (predikáció); nincs tehát szüksége a szabályrendelet szóbanforgó pontjában foglalt, ezen esetleg a helyi szokást megváltoztató megszorításnak.

A 3-ik pont toldassék meg ezen szavakkal: „úgy a halottas háznál, mint a temetőn.“ és pedig azért, mert már eddig is fordult elő eset arra, hogy a tanító a jelen szabályrendelet szerint nem búcsuztathatván a halottas háznál, a búcsuztatót a sirnál mondta el.

Igaz ugyan, hogy ezen, a tanítók által eddig végzett búcsuztatók eltörlésénél a főtiszt. egyházkerületet főképen azon indok vezette, hogy a temetés vallási szertartás lévén s abban a tanító csak mint énekvezér vevén részt, egyházi beszéd tartására, az egyházi törvény 99-ik §-a értelmében is, jogositva nincs; de bizonyára egyik erős indoka volt annak az is, hogy ezen búcsuztatások izléstelenek. Epen ilyen izléstelenek azonban a lelkészek által tartatni szokott s legtöbbszörre predikációval összekötött búcsuztatások is, amelyek, amellet, hogy izléstelenek, egy egyházi beszéd keretébe sehogysem illenek bele. Indítványozza azért alólírt bizottság, hogy mondja ki a főtiszt. egyházkerület a szabályrendelet egy új pontjául, miszerint a lelkészek által mondatni szokott búcsuztatók, azok t. i., melyekben a család tagjai stb. névleg felsoroltatnak, mint az egyházi beszéd fogalmával s a műízléssel ellenkezők, szintén eltöröltetnek. X

Áttérve már most a szabályrendelet 4. pontjára, t. i. a temetési stólákra, alólírt bizottság nem tartja célirányosnak, hogy a temetési stólák mindenkire kötelezőleg egy meghatározott összegben állapittassanak meg, nem pedig épen azon indokokból, amelyek a stólák általános rendezésére vonatkozólag fennebb már elmondattak. Hanem indítványozza a bizottság, hogy mondja ki a főtiszt. egyházkerület általános szabályul, miszerint a lelkész az imával végzett temetésért félannyi díjat van jogositva követelni, mint amennyi őt chártája értelmében a predikációs temetésért illeti. Az oráció, mint a predikációval egyenlő fáradságot igénylő szellemi munka, a predikációval egyenlően díjaztatik, hacsak érzében a chárta külön eltérő intézkedést nem tartalmaz.

Mondja ki továbbá az egyházkerület, hogy a lelkész a tehetetlen szegényeket díj nélkül tartozik imával eltemetni.

Ami már most az énekvezéreknek a búcsuztatók eltörlése által szenvedett stólabeli veszteségét illeti: ezt úgy látná az alólírt bizottság némileg kiegyenlíthetőnek, hogy állapítaná meg a főtiszt. egyházkerület, miszerint az énekvezérnek díja az imával végzett temetésnél annyi, mint amennyit eddig az úgynevezett „énekszós“ temetésért chárta szerint kapni jogositva volt, míg az

orációs avagy predikációs temetés díja ezen temetésekre a charta szerint megállapított díj kétszeresére emeltetik fel.

Ezekén felül indítványozza még az alólírott bizottság, hogy ajánlja a főtiszteletű egyházkerület jegyzőkönyvében az egyházaknak, miszerint ott, ahol az egyház körülményei engedik, igyekezzenek a lelkészek és tanítók ezen temetési díjait — mint az már Miskolcon és M.-Keresztesen van — évi átalánynyal kiegyenliteni, ami ezen sok vizálya alkalmat szolgáltató kérdés legsimább s legjobb megoldási módja lenne.

Végre, minthogy a temetési szertartás a szóban levő szabályrendelettel az eddigi gyakorlattól eltérőleg szerveztetett; az újítások, a régi szokástól eltérő bármiféle intézkedés keresztülvitele mindig némi rázkódásokat idéz elő: indítványozza alólírott bizottság, hogy ezen, a temetési szertartást szabályozó szabályrendelet végrehajtására vonatkozólag méltóztassék a főtiszteletű egyházkerületnek ismételni az ungvári gyűlés jegyzőkönyvének 80. számú határozatát, és e tárgyban is felhívni a lelkészi kart és az egyházak presbyteriumait, hogy ezen szabályrendelet végrehajtásánál a legnagyobb higgadtsággal s megfontolással igyekezzenek eljárni, s ott, ahol ennek keresztülvitele a népnél nagyobb zsúrlódást idézne elő, igyekezzenek a híveket az ebben foglalt intézkedések célszerűségéről jóindulattal meggyőzni, s azokat a körülmények figyelembevételével fokozatosan léptetni életbe.

Egyházkerületünk a küldöttség javaslatát minden egyes pontjaiban elfogadja és magáévá teszi s ennek alapján határozatilag kimondja, először is, hogy az egész stóla-ügy minden tekintetben való egyöntetűvé tételét sem időszerűnek, sem célszerűnek nem látja még ez idő szerint, már csak azért sem, mert erre nézve a helyi körülmények és szokások oly elhatározó befolyással bírnak, hogy azoknak megzavarása vagy egyenlő szempont alá vevése, csak a legnagyobb zavarokat és békétlenkedést idézné elő. Ami pedig az Ungváron tartott egyházkerületi közgyűlés alkalmából megállapított temetési szertartásra vonatkozólag megállapított rendszabályokat illeti: változtatás nélkül fentartatván azoknak egész 1. és a 2. pont a) alatt levő rendelkezése; ugyanezen 2. pont b)-vel jelzett kikezdésében ezen szavak: „a halottas háznál“ és „a templomban“ kihagyatnak, tehát aképen módosítatnak, hogy a helyi szokásokhoz képest, de hitelveinknek megfelelőleg, egyaránt tartható bibliai szöveg alapján kijelölt egyházi beszéd, úgy a halottas ház udvarán, mint a templomban. Ezek után, minthogy ugyanezen szabályrendelet 3. pontja, már az eddig szerzett tapasztalatok tanúsága szerint is, visszaélésekre, illetőleg a törvények kijátszására szolgáltatott alkalmat, ezen 3. pont még ezen szavakkal toldandó meg: „úgy a halottas háznál, mint a temetőn.“ S végül, ami a szóban forgó temetési szabályrendelet 4. pontját illeti: egyházkerületünk állandó szabályúl mondja ki: 1. hogy a lelkész az imával végzett temetésért félannyi díjat van jogosítva kívánni, mint amennyi őt, díjlevele értelmében, a predikációval való temetésért megilleti. 2. Az úgynevezett oráció, a predikációval egyenlően díjaztatik, hacsak e tekintetben a charta külön eltérő intézkedést nem tartalmaz. 3. A lelkész a tehetetlen szegényeket díj nélkül tartozik imával eltemetni. 4. Az énekvezérek díja az imával végzett temetésért annyi, mint amennyit eddig az úgynevezett „ének szó“ temetésért díjlevél szerint jogosítva voltak kívánni; míg az orációval vagy predikációval való temetés díja, az ilyen módon történő temetéseknél a charta szerint megállapított díj kétszeresére emeltetik fel.

Egyébiránt, minthogy egyházkerületünknek, ezen egész ügyben, úgy az ungvári közgyűlés, mint a jelen alkalommal hozott határozatai, a legnagyobb körültekintést és tapintatosságot feltételezik az alkalmazásnál és keresztülvitelnél, egyházkerületünk,

mint ezt már az ungvári közgyűlés egyik jegyzőkönyvi pontjában is tevő, újlag felhívja a lelkészek figyelmét, hogy mindezen intézkedéseket fokozatosan vigyék keresztül s papi bölcseséggel és lelkigondozói belátással igyekezzenek hallgatóik lelkiületét és jóakarátát megnyerni annak a gondolatnak, hogy szent vallásunk és általában magasabb lelki érdekeink kívánják azt, hogy e tekintetben is hódoljunk mindnyájan a nemesebb izlés és jórend követelményeinek s mutassuk ki egyházunk iránt való szeretetünket azáltal is, hogy kész engedelmességgel viseltessünk oly intézkedések iránt, melyek minden tekintetben egyházunk virágzását és emelkedését célozzák.

16. Tavaszi közgyűlésünk 33. számú határozatával oda utasított az egyházkerületi pénzügyi bizottság, hogy az egyházkerületi pénztár kezelése, ellenőrzése és felügyelete tárgyában szabályrendelet-javaslatot készítsen. Ezen megbízás folytán a jelzett bizottság beterjeszti javaslatát.

Amely javaslat némi csekély módosítással elfogadtatván, megerősítették s kötelezővé tették.

Ezen szabályrendelet végleg megállapított szövege a következő:

Szabályrendelet az egyházkerületi pénztár kezelése és ellenőrzéséről.

I. Kezelés.

1. §. Az egyházkerület tulajdonát képező, illetve felügyelete alatt álló pénztárakat — az egyházkerületi dékáni hivatal megszüntetésével — egy pénztárnok kezeli, kit előzetes pályázat útján, titkos szavazattal és általános szótöbbséggel az egyházkerületi közgyűlés választ. Hivatala állandó, fizetése 1000 o. é. frt., melyet havonkénti részletekben utólagosan kap.

2. §. A pénztárnok, hivatalba lépésekor, esküt tesz; biztosítékul évi fizetésének kétszeresét (2000 frtot) készpénzben, óvadékképes papírokból, vagy teljes fedezetet nyújtó ingatlanra, első helyen bekebelezett kötelezvényben tartozik letenni; az óvadék kamatai, illetve jövedelmei a pénztárnokot illetik.

3. §. Minden bevétel ellennyugta, esetleg a fizetés mennyiségét igazoló más okmány s minden kiadás nyugta, ezenfelül a rendszerinti tisztii fizetések, özvegyi s árva-illetmények, az egyházkerület által megszavazott segély- és alamizna-pénzek, valamint a meghatározott rendeltetéssel bíró alapítványok kamatainak kivételével, a pénzügyi választmány vagy a püspök utalványa mellett teljesítendő.

4. §. A bevételek és kiadásokról egy selyem-zsinórral áthúzott, a püspök által hitelesített s lapszámmal ellátott főnaplót, ezenfelül az egyes pénztárakat elkülönítve feltüntető melléknaplókat és tőkék könyvét tartozik a pénztárnok vezetni. Az utalványok, nyugták, ellennyugták s a fizetést igazoló egyéb okmányok a főkönyvet helyettesítő melléknaplók tételei szerint rendezendők. A főnapló minden hó végén lezárandó, s annak a bevételek és kiadások főösszegét feltüntető kivonata a püspöknek a következő hó 5-ik napjáig multhatatlanul kézbesítendő, ki azt a pénzügyi választmány legközelebbi ülésén bemutatja.

5. §. Ha a pénztárban a pénzkészlet nagyobb, mint amennyi a legközelebb teljesítendő fizetések fedezésére szükséges, annak egy részét a pénztárnok, valamelyik miskolci pénztintézetnél, az egyezségileg megállapított feltételek mellett, a püspök utasítása nyomán elhelyezi.

6. §. A pénzügyi választmány által megszavazott, vagy sürgős esetekben elnöki engedélyezett kölcsönösszegek csak a szabályszerűen kiállított eredeti kötvény átvétele, jelzalog-kölcsönöknél a bekebelezési kötvény széljegyzetése után, az egyházkerületi ügyész utalványára fizethetők ki. A kötvények és takarékpénztári betét-könyvek a tőkék könyvébe azonnal bevezetendők

s a püspöknél álló szekrényben — melynek egyik kulcsát a püspök, másikat a pénztárnok őrzi — lehetőleg az nap elhelyezendők.

7. §. A pénzügyi választmány vagy annak elnöke kívánatára a számadási könyveket, okmányokat, a pénztárban lévő készpénzt s általában a pénztár valódi állását, a pénztárnok bármikor felmutatni köteles.

8. §. A számadás minden évi december 31-én lezárandó, s legkésőbb január hó végeig teljesen felszerelve a püspöknek bemutatandó, ki azt megvizsgálás végett a pénzügyi választmány elé terjeszti.

9. §. A számadás összeállítása alkalmával a pénztárnok a hátrálékos adósok kimutatását elkészíti s azt további eljárás végett az egyházkerületi ügyésznek átadja.

II. Ellenőrzés

10. §. Az egyházkerületi pénztárak ellenőrzését a pénzügyi választmány teljesíti, melynek tagjait, a körülményekhez képest előre meghatározott számban, felerészben egyházi, felerészben világi egyénekből, az egyházkerületi közgyűlés 6 évre titkos szavazattal s általános szótöbbséggel választja; a 6 év lejártával a tagok újra megválaszthatók.

A pénzügyi választmány elnöke a püspök s egy, az egyházkerületi közgyűlés által a tagokkal ugyanazon alapon választott világi egyén; jegyzője az egyházkerületi ügyész. Érvényes határozat hozatalára az elnökökön s ügyészen kívül 3 tag jelenléte szükséges.

11. §. A pénzügyi választmány elnökei s tagjai, a szabályellenes eljárások-, illetve mulasztásokból származható károkért nemcsak erkölcsi, hanem anyagi felelősséggel is tartoznak (lásd Egyh. törv. 179. §.).

12. §. A pénzügyi választmány évnegyedenként rendes s a szükséghez képest rendkívüli ülést tart; az ülésre minden tag meghívandó; a meghívókat a püspök, ennek akadályozása esetén a világi elnök bocsátja ki. A világi elnök és a tagok, megjelenésük esetén, utazási költségek megtérítésén felül 3 frt. napidíjat kapnak.

13. §. A rendes évnegyedi ülések alkalmával a pénzügyi választmány a pénztári könyveket s a pénztár állását megvizsgálja, illetve kiküldöttei által megvizsgálattja; a késedelmes adósokra vonatkozó ügyészi jelentés alapján, azok beperlése iránt intézkedik; a kölcsönért beadott folyamodványok felett határoz, s ha azok szabályszerűen felszerelteknek találtnak, a kért s kellően biztosított összegeket utalványozza; végül a hatáskörébe tartozó vagy hozzáutasított egyéb ügyekben eljár. A rendkívüli ülésekben mindenekelőtt az összehívásukat szükségessé tett sürgős ügyek intéztetnek el; jogában áll azonban a pénzügyi választmánynak egyéb hatáskörébe tartozó ügyekben is határozni. A rendes évnegyedi pénztárvizsgálaton felül nemcsak jogában, de kötelességében áll a pénzügyi választmánynak, valamint a püspöknek is a pénztárt időközben is megvizsgálni.

14. §. A kölcsöntkérő folyamodványok a püspökhöz nyújtandók be, ki azokat véleményezés végett az egyházkerületi ügyésznek adja ki; az ügyészi vélemény írásba foglalandó s a pénzügyi választmány jegyzőkönyvéhez eredetiben melléklendő.

15. §. A földbirtokra adott kölcsön az egyes állami földadó ötvenszeres összegénél több nem lehet, s más adósság által — kisebb kincstári követeléseket ide nem értve — meg nem előzhető. Az ily kisebb kincstári követelések kétszeres összege az értékkszámításnál levonásba hozandó.

Szőlők és erdők jelzálogul egyáltalán nem, házak csak akkor fogadhatók el, ha tűz ellen biztosítva vannak s oly helyen fekszenek, hol rendes áron bármikor értékesíthetők; házbirtokra adott kölcsönnél az érték szabályszerű becslevéllel igazolandó s a tűzkárbiztosítási kötvény a pénztárnoknak átadandó, ki a biztosítási díjak pontos fizetését ellenőrizni köteles. Ily házbirtokra a becsérték feléig engedélyezhető a kölcsön.

16. §. Sürgős esetekben a püspök elnökileg is utalványozhat kölcsönt, szabályszerű biztosíték s az egyházkerületi ügyész és pénztárnok meghallgatása mellett; az ily kölcsönösszeg azonban 2000 frtot meg nem haladhat s a pénzügyi választmány legközelebbi ülésén jóváhagyás végett bejelentendő.

17. §. A pénztári számadások a pénzügyi választmány által február hó végeig mindenestre megvizsgálандók. A számadás-vizsgálatnál minden egyházmegye képviseltetheti magát, saját pénztára terhére, egy kiküldöttje által, kinek neve a püspöknél előlegesen bejelentendő. Az egyházmegyék képviselői az ügyek vezetésébe befolyást nem igényelhetnek, de viszont felelősséggel sem tartoznak.

18. §. A számadás-vizsgálat alkalmával a tőkékről szóló kötelezvények, betéti könyvek és értékpapírok pontosan átvizsgálандók, a hiányok a jegyzőkönyvbe egyenkint elsorolandók, a rólok szóló térítvények kiállítói megnevezendők; a pénzkészlet megszámolандó.

III. Főfelügyelet.

19. §. A pénztárak feletti főfelügyeletet az egyházkerület gyakorolja; ecélből az egyházmegyék küldötteik által képviseltethetik magokat a számadás-vizsgálatnál, s a kezelést és ellenőrzést illetőleg észrevételeket tehetnek az egyházkerületi gyűlésen. Az egyházkerületi tavaszi gyűlés — ha szükségét látja — egy kiküldendő bizottság által az egész számadást felülvizsgáltatja; a pénzügyi választmánynak a számadás-vizsgálatról szóló jegyzőkönyvét tárgyalás alá veszi, s úgy a kezelésre, mint az ellenőrzésre nézve a felmentvényt megadja, vagy a körülményekhez képest intézkedik.

Meg lévén állapítva ezek szerint az egyházkerületi pénztár kezelésére s felügyeletére vonatkozó szabályrendelet: előállott szüksége annak, hogy a tavaszi gyűlés 33. számú határozata értelmében ideiglenesen a püspök által kezelt dékáni pénztár további kezeléséről intézkedés tétessék.

Minthogy pedig egyházkerületünk jelenlegi világi pénztárnoka, Bakos Antal, aki évek során keresztül teljes lelkiismeretességgel s mindnyájunk közmegelegedésével kezelte egyházkerületünk világi pénztárát, teljesen képes megfelelni a szabályrendeletben előírt kívánalmaknak:

Egyházkerületünk eddig különváltan kezelt, jelenleg egyesített mindkét pénztárának a szabályrendeletben szövegezett szabályok értelmében leendő kezelését Bakos Antalra bízva, illetőleg őt egyházkerületi pénztárnokká egyhangúlag elválasztja és utasítja a jelenleg még működő pénzügyi választmányt, hogy a püspök által kezelt, eddig úgynevezett dékáni pénztár átadásáról intézkedjék.

17. A fennebbi szabályrendelet 10. §-ában a pénzügyi bizottság tagjai számának esetről-esetre a körülmények szerint leendő meghatározása az egyházkerület közgyűlésének hagyatván fenn:

A pénzügyi bizottság tagjainak száma, az érintett §-ban említett elnökségen és jegyzőn kívül, 6-ban, t. i. 3 egyházi és 3 világi egyénben állapittatik meg s ezen tagok, úgy a világi elnök választása, a jövő őszi közgyűlés napi rendjére tüzetik ki.

18. Olvastatott a málcái egyházba folyó évi tavaszi közgyűlésünk 75. számú határozatával kiküldött egyházkerületi bizottság jelentése, melyben előterjeszti, hogy a nevezett egyházban megjelenvén, sikerült ott az egyház presbyteriumát megalakítani. Ugyanis, minthogy Stépán Gábor, akivel az eljárásra kitűzött határidőt külön levélben tudatta, egy, a bizottsághoz intézett levelében a bizottság előtt, miszerint ő, mint a ref. egyház kebelébe nem tartozó „lutheránus ember,” egyházkerületünk felsőségét el nem ismeri, s az egyházkerület határozatát magára kötelezőnek nem tartja; miután továbbá az előbb elválasztott és felesketett presbyter, Kolbász György időközben meghalt: az egyház-gondnok és presbyterium választását, az egyházi törvényben előírt módon megtartotta.

A megválasztott presbyterek közül a jelenlevőket, az egyházi törvényekre és kötelességük pontos teljesítésére való figyelmeztetés mellett, a helybeli lelkész által felekkettete.

Ennélfogva nem tartotta szükségesnek a Bösörményi Károly lelkész részéről Stépán Gábor volt főgondnok ellen irányuló fölterjesztésben foglalt panaszok nyomozását; nem pedig azért, mert fölöslegesnek vélte ezen, a lelkészre is mindinkább kellemetlenné váló viszályos ügy újra leendő felelevenítését akkor, midőn többé sem Stépán Gábor, sem Szilágyi Sándor — akik az egymás közötti villongás küzd-homokjául sajnálatos módon az egyházi tért használták fel — a presbyteriumban többé helyet nem foglalnak.

A viszonyok jellemzésére felemliti egyébiránt a küldöttség, hogy a helybeli ideiglenes tanító, Stépán Gábornak az iratokhoz csatolt levelében foglalt felszólítása folytán, illetve szóbeli utasítására, a jelenlétükben tartott istenitiszteleten meg nem jelent, amiért a küldöttség által szigorúan megfeddetett.

Indítványozza végül a küldöttség, miszerint adassék utasításul a felsőzempléni egyházmegyének, hogy a málcai egyház rendetlen iskolaügyében saját hatáskörében intézkedjék, s ezen jobbára szlávajkú egyházban oly igen fontos, nemcsak hitfelekezeti, hanem nemzeti missio teljesítésére hivatott népiskola, még áldozatok és lehető segélyezés útján is, tisztességes fizetésű, szakavatott jó tanítóval láttassék el, s továbbá, hogy Stépán Gábor volt főgondnok a még nála levő egyházi pénzekről való számadásra köteleztessék.

Egyházkerületünk köszönetet mondva a bizottságnak azon tapintatos eljárásáért, hogy ezen rég hányatott egyház zavaros ügyeit befejezésre segítette, tudomásul veszi ezen jelentést és egyszersmind utasítja a felsőzempléni egyházmegyét, hogy ezen egyház elhanyagolt iskolai ügyét saját hatáskörében mielőbb rendezze, s az egyházat alkalmas tanítóval lássa el, s hogy továbbá Stépán Gábor volt egyházi főgondnokot az általa kezelt egyházi pénzekről leendő számadásra hívja fel s ha ez eredményre nem vezetne, őt — szükség esetén — a polgári hatóság igénybevételeivel is számoltassa meg.

19. Olvastatott a vallás- és közoktatási minisztérium több rendbeli leirata, melyekben ő császári apostoli kir. Felségének, szükölködő egyházaink részére nyújtott kegyadományai jeleztetnek; úgymint:
- a) 15461. szám alatt, a felső-reviscei egyházközségnek iskolaépítésre 100 frt.;
 - b) a 15462. szám alatt, a telkibányai egyházközségnek iskola-építésre 100 frt.;
 - c) a 16762. szám alatt, a lekenyei egyházközségnek iskola- és templomépítésre 100 frt.;
 - d) a 19682. szám alatt a magyar-jesztrebi egyházközségnek a leégett paplak és a tűzvész által megrongált templom helyreállítására 200 frt.;
 - e) a 20572. szám alatt, a csizi leányegyház-községnek iskolaépítésre 100 frt.

A királyi kegy és nagyleksűg ezen nyilvánulása legmélyebb és leghálásabb köszönettel fogadtatik.

20. Ugyanazon minisztérium, 1884. március 26-áról, 473. szám alatt kelt intézvényével, a bélyegjegyek hivatalos felülbélyegzésének pontos foganatosítása tárgyában, a magyar kir. pénzügyminiszter által folyó évi 11741. sz. a. kibocsátott körrendelet hiteles másolatát küldte meg püspöki hivatalunknak.

Ugyanazon minisztérium, 1884. ápril 26-án, 626. szám alatt kelt intézvényével, a Pesti könyvnyomda-részvénytársaság által kiadott „A magyar korona országainak a táviratok irányzására útmutatást nyújtó helység-névtárát“ püspöki hivatalunk figyelmébe ajánlja.

Ugyanazon minisztérium, 1884. ápril. 30-án, 16054. szám alatt kelt intézvényével tudatja, hogy az iskolai osztály- és érettségi bizonyítványokra ezután a bélyegek úgy ragasztandók fel, hogy az irat szövegének legalább egy sora a bélyegjegy alsó szines részén keresztülirassék.

Ugyanazon minisztérium, 1884. ápril 26-án, 654. szám alatt kelt intézvényével tudatja, hogy a magyar királyi pénzügyminiszter, múlt év december 26-án, 67553. szám alatt kelt körrendeletében, a pesti hazai első takarékpénztár-egyesület által kibocsátott kamatozó kötvényeket biztosítékul és bánatpénzül elfogadhatóknak jelentette ki.

Ugyanazon minisztérium, folyó évi június 3-án, 18981. szám alatt kelt intézvényében tudatja, hogy az 1883-ik évi XXX. törvénycikk 23-ik §-a értelmében, a sárospataki és miskolci főgimnáziumoknál tartandó érettségi vizsgákra kormányképviselőül Dr. Gyulay Pál, egyetemi tanárt, a magyar tudományos akadémia rendes tagját nevezte ki.

Mindezen miniszteri intézvények püspöki hivatalunk által már körözve és a szükséghez képest elintézve lévén: tudomásul vétettek.

- 21.** Az egyetemes convent Budapesten, 1884. március 22-én tartott üléséről felvett jegyzőkönyv 62-ik pontja értelmében, az egyházi közigazgatás körében felmerülő peres ügyek szabályozása tárgyában az egyházkerületek arra hivatnak fel, hogy az eddig fennállott közigazgatási biráskodásra vonatkozó határozataikat, szokásaikat, szabályaikat, úgy általában az ezen fontos ügy megoldására célzó véleményes javaslataikat a conventi elnökséghez minélelőbb adják be.

Az egyházmegyék utasítatnak, hogy ezen, az egyházi közigazgatás körében felmerülő peres ügyekre vonatkozó eljárási szabályaikat terjeszszék be; ilyenek nem létében terjeszszék elő azon módot, amelyen eddig az egyházi peres ügyek eldöntésénél eljártak, s végre adjanak véleményes javaslatot arra nézve, mely ügyeket tartanak ilyen, a közigazgatás körében előfordulható peres kérdéseknek s mily eljárási szabályokat vélnének azokra nézve megállapítandóknak. Ezekről szóló munkálataikat jövő őszi közgyűlésünkre terjeszszék fel.

- 22.** Ugyanezen conventi ülés idézett jegyzőkönyvi pontja 2-ik száma alatt, az egyházközségi dékánóság felállítása tárgyában is felhivatott az egyházkerület, hogy a zsinati jegyzőkönyv 183. pontja alatt foglalt s a 238. pont alatt elvileg elfogadott pontozatok értelmében a részletesebb kidolgozás módjára nézve javaslatot terjeszsen be.

Egyházkerületi közgyűlésünk Fejes István, s.-a.-ujhelyi lelkészt, a sárospataki főiskola algondnokát bizza meg, hogy a zsinati jegyzőkönyv idézett pontozatai alapján az egyházközségi dékánóság felállítására nézve részletes tervezetet készítvén, azt jövő őszi közgyűlésünkre beadni sziveskedjék.

- 23.** Olvastatott a főiskolai igazgató-tanács folyó évi január hó 21—26. napjain tartott ülései jegyzőkönyvének tavaszi közgyűlésünk 40. szám 11. pont alatti határozata értelmében jelen közgyűlésünkre áttett pontjai; és pedig:

1-ször. A 15-ik pont, melyben a köziskolai szék felterjesztése alapján indítványozza, hogy a szépművészeti és műrégészeti muzeumban egy úgynevezett „Rákóczy osztály“ állíttassék fel és felkéri egyházkerületünket, hogy a kiválóan főiskolánk s egyetemes ref. egyházunk dicső multjával is egybeforrt Rákóczy név iránt örökre ápolandó honfíui kegyelet fentartása és az újabb nemzedék körében minél inkább leendő erősítése szempontjából, ezen muzeumi osztály történelmi becsű emléktárgyakkal leendő gyarapítására, az elkülönített alap növelésére, általában a kegyeletes eszme buzgó felkarolására, a közönséghez egy lelkesítő felhívást bocsásson ki.

Közgyűlésünk melegen üdvözölvén minden olyan mozzanatot, mely főiskolánk kebelében a szép és nemes eszmék megvalósítását célozza: elfogadja ezen indítványt s a fentebb jelzett felhívás szerkesztésével a főiskolai igazgatóságot bizza meg.

2-ször. A 16-ik szám, melyben — vonatkozással az egyházkerületnek múlt 1883. évi nyári közgyűlésében 23-ik szám alatt kelt határozatára — jelenti, miszerint a könyvtári olvasó-szoba és

ezzel kapcsolatos kérdések tárgyában javaslattétellel megbízott köziskolai szék, beadott előterjesztésében azt kívánja, hogy könyvtári és folyóirati olvasó-szobául a szépészeti és műrégészeti, muzeum által jelenleg elfoglalt s a könyvtár ajtajával szemben nyíló két szélső szoba jelöltessék ki; a harmadik szoba külön bejárással, de az olvasó-helyiséggel összeköttetésben, alkönyvtárnoki, s a negyedik amattól elválasztva tanári várakozó-szobául szolgáljon; a szépészeti és műrégészeti muzeum helyiségeül pedig a következő két szobával együtt, a jelenlegi rajzterem alakíttassék át; a jelenlegi vasrácsos korlát, ezen folyosón az északi lépcsőhöz, annak kizárásával helyeztessék át, hasonló korlát alkalmazása hozatván javaslatba, lenn a déli lépcső feljárásához. Ez áthelyezések költségei, a felszereléssel együtt, legfőlebb 1000 frtot tennének; alkönyvtárnok díjazására 800 frt. s a hivatal betöltésénél nyilvános pályázati hirdetés hozatván javaslatba.

A köziskolai szék ezen előterjesztésével szemben nem látja az igazgató-tanács eléggé indokoltnak ezen nagyobb költsékezést igénylő berendezést, azért a helyiségek kijelölésének javaslatilag előadott módozatához azon változtatással járul, miszerint könyvtári olvasó-helyiségül a kijelölt két szoba rendeztetvén be, a rajzteremig még fenmaradó 4 szoba beosztása oly módon történjék, hogy az olvasó-helyiséggel összeköttetésben levő következő alkönyvtárnoki lakszobán kívül egy elkülönített tanári várakozó-szoba kijelölése nélkülözhető legyen. Levéltári helyiségül pedig a főkönyvtárral összefüggésben levő, régi széniori lakás nagy szobáját tartja igazgató-tanács a legalkalmasabbnak, oly módon, hogy ebből a mostani tanári olvasó-szobába ajtó vágatván, ennek folyosóra nyíló ajtaja pedig befalaztatván, ezen szélső, fűthető szoba a főkönyvtárnoknak a téli évszakban is alkalmas dolgozó-szobául szolgálhasson. A vasrácsos átthelyezését, illetve a folyosó déli részének elzárását, s ezen folyosó diszes berendezését illető javaslathoz sem járulhat ezúttal az igazgató-tanács, miután az tetemes költségszaporulatot vonna maga után.

Az alkönyvtárnoki hivatal betöltésének módozatára nézve szintén mellőzendőnek tartja a pályázat kihirdetését, mivel azt épenúgy, mint a főkönyvtárnokot, az idézett gyűlés 22-ik számú jegyzőkönyvi határozata értelmében, az iskolai szék és igazgató-tanács ajánlatára választja az egyházkerület, s mivel ezen alkönyvtárnoki állás inkább csak a könyvek kiszolgáltatásával lesz megbízandó, így pályavégzett ifjaink közül is betölthető, s mivel a felállítandó hivatal tervezett díjazására a főiskola alappal nem bír.

Egyházkerületünk tekintetbe véve azt, hogy a szépészeti muzeum kihordása tetemes nehézségekkel jár, s a tervezett átalakítás igen nagy költséget igényel: visszatesszi ezen ügyet a főiskolai tanári karhoz avégett, hogy adjon javaslatot arra nézve, miként lehetne a tanári olvasó-szobát a jelzett muzeum kimozdítása nélkül célszerűen elhelyezni, s terjeszse ezen javaslatot az igazgató-tanács útján jövő őszi közgyűlésünk elé.

3-szor. A 18-ik pontban jelenti az igazgató-tanács, hogy a főiskola magtári ügyeit a gazdasági választmány által megvizsgáltatván, 28 olyan régiebb és újabb keletű kötvényt, amelyben foglalt követelések részint Pekáry Sándor ügyvéd, részint a jogigazgató által bepereltettek, behajthatatlannak talált; azért ezeket, valamint az esperesi elintézés alatt állónak jelzett Kovács János-féle tartozást, nemkülömben a Porubszky Jánosné szintén behajthatatlannak bizonyult tartozását a tőkék könyveből töröltetni javasolja, megbízván egyszersmind a gazdasági választmányt azzal is, hogy a Pekáry Sándor ügyvédnél maradt magtári kötvényeknek, illetve összes periratoknak, számadással együtt, a jogigazgatóhoz leendő átadását eszközölje.

Egyházkerületünk beleegyezését adja a jelzett követeléseknek a tőkék könyveből való kitörlésébe és utasítja az igazgató-tanácsot, hogy a még bevehető követelések behajtására vonatkozólag, minden szükséges lépéseket tegyen meg.

4-szer. Az 53-ik pontban a főiskolai rajzterem célszerű berendezése tárgyában kelt határozatát terjeszti fel.

Mely határozat oly utasítással tétetik vissza az igazgató-tanácsnak, hogy a tanári karral egyetértve, újabban tegye az ügyet vizsgálata tárgyává, s a rajzteremnek mind helyiségre, mind belső berendezésére, nemkülönben a költségvetésre vonatkozólag, adjon be jövő őszi közgyűlésünkre kimerítő jelentést.

5-ször. A 60-ik pontban indítványozza, hogy az ifjúsági zene-egylet szükségletei fedezésére, hangjegyek s hangszerek beszerzésére legalább 20 frt. évi segély tétessék folyóvá; továbbá felterjeszti közgyűlésünk elé, érdemleges határozat végett, a köziskolai széknek az énekkar gyámlítására vonatkozó indítványát.

Egyházkerületünk a zene-egylet részére a jelen évre 20 frtot utalványoz, az énekkar felsegélésére vonatkozólag pedig utasítja az igazgató-tanácsot, hogy a jövő évi költségvetésbe vétessen fel az énekkar részére bizonyos, a szükségleteknek megfelelő összeget.

6-szor. A 73-ik pontban, hivatkozással a kormányzati szabályok azon szakaszára, melynek értelmében az igazgató-tanács saját kebeléből választott jegyzőjének díjazását az egyházkerület állapítja meg, az igazgató-tanács jegyzője részére évenként folyóvá teendő 150 frt. tiszteletdíjat hoz javaslatba.

Egyházkerületünk az igazgató-tanács jegyzője részére ezen tiszteletdíjat megszavazza s azt már a jelen 188³/₄. évre is utalványozza a főiskola pénztárára.

24. Olvastatott az igazgató-tanács folyó évi június hó 27-ik napján tartott ülése jegyzőkönyvének 10. számú pontjának alapján, egyrészt a sárospataki főiskolai tanári karnak, a tanári fizetés javítása iránt beadott előterjesztése, másrészt az igazgató-tanácsnak erre vonatkozó határozata. Abban, a nevezett tanári kar elérkezettnek látja az időt, hogy az igazgató-tanács figyelmét a tanárok anyagi helyzetének javítására hívja fel s az 1200, illetőleg 1400 frt. fizetésnek a magukat teljesen a tudományoknak szentelő egyénekre nézve elégtelen voltát különösen a sok tekintetben kedvezőtlenek rajzolt helyi viszonyok figyelembevételével indokolja. A fizetésjavítás, kérvényezők véleménye szerint, két módon lehetséges, t. i. vagy általános fizetésemelés által, vagy pedig az ötödéves pótlék megadásával, mely utóbbi módhoz méltányosabb és célszerűbb.

Kérvényezők számítása szerint, általános fizetésemelés esetén, mindenik rendes tanár számára 100 frt. törzsfizetésfelemelést és 50 frt. lakásdíj-pótlékot véve fel, szükséges lenne évenként 3900 frt.; ellenben 50 frtos ötödéves pótlékot véve számítási alapul, úgy a multa, mint a jövőre, körülbelül 3200 frt. igényeltetnék s így a két számítás között az évi különbség a jelenlegi viszonyok közt 700 frt. lenne.

A fizetés-javításhoz szükséges összegből 1500 frt. a Horváth Mária alapítvány után járó leszállított kamat által, 1800 frt. pedig azon 3000 frt. által lenne fedezhető, amelyet eddig főiskolánk pénztára évenként a helybeli állami tanítóképző-intézetnek fizetett. Ezekon kívül számba lehetne venni az istvánházi birtok esetleges béremelkedését is, továbbá az évenként gyorsan növekvő Vay-Mocsáry alapítványt, mely már ma is alapját képezhetné egy esetleges kölcsönnek.

Amely előterjesztésre nézve az igazgató-tanács azon megállapodásra jutott, hogy bármily melegen óhajtja is a főiskolai tanárok anyagi helyzetének javítását s beismeri, hogy a kérelem jogos és méltányos, valamint azt is, hogy a lehető megoldás módzatainak keresésére az idő elérkezett; de miután a kívánt célra fedezeti alapot ez idő szerint kimutatni nem képes, minthogy a tanári kar által fedezeti alapul megjelölt Horváth Mária alaphoz fenmaradni vélt összeg, továbbá a képezdei különben is csekély alap jövedelme a főiskola mindennapi szükségleteinek fedezetébe beolvastva van: a főiskola körébe eső alapok jövedelméből a kérelmezett célra semmi sem fordítható. Helyén látja igazgató-tanács annak fölemlítését is, hogy az állami tanítóképző-intézet iránt szerződészerűleg eddigelé teljesített kötelezettség megszűntével, annak szüksége áll elő, hogy enemű

alapunkat a főiskolánk kebelében sajnosan nélkülözött neveléstani tanszék esetleges szervezése is igénybe vegye; a tanári kar által megjelölt Vay-Mocsáry-alap pedig kizárólag a főtiszteletű egyházkerület kezelése alatt áll: a tanári kar kérvényét — miután az abban foglaltakat a főiskola létfontartathatási küzdelmeinek megszűntéig, a maga részéről megvalósíthatóknak nem tartja — a főtiszteletű egyházkerület bölcs intézkedése alá terjeszti fel.

Egyházkerületünk, az igazgató-tanáccsal egyetértve, mindenkor első gondjának tartotta és tartja most is azt, hogy a főiskolai tanárok lehető nyugalmas és megelégedést keltő anyagi helyzetbe jutván, a szorongatóbb megélhetés gondjaitól menten, egész lélekkel magasztos hivatásuknak élhessenek; teljes elismeréssel viseltetvén nehéz kötelességeik betöltése körül tanusított buzgalmuk iránt, kész örömmel óhajtott volna kérelmüket teljesíteni; de mert kénytelen belátni egyrészlől azt, hogy főiskolánk jelenlegi anyagi helyzete és jövedelem forrásai ezt lehetetlenné teszik; másrészlől, hogy az e célra feltüntetett fedezeti alapok csakugyan másként vannak szükségképen lefoglalva: azért ez egész ügyet, ezúttal még az igazgató-tanács-hoz teszi vissza oly felhívással, hogy az az egészet folyvást gondjaiban tartván, igyekezzék módokat találni, melyek által majdan a tanári kar méltó igényei lehetőleg kielégíttessenek, s általában az egész kérdést folyvást figyelemmel kísérvén, egy majdan elérkező alkalmas időben tegyen indítványt, az egyházkerület által is óhajtott megoldás módozataira vonatkozólag.

- 25.** Ugyanazon igazgató-tanács, ugyanazon ülése 14. számú jegyzőkönyvi pontjában, hivatkozván Ivánka Sámuel, főiskolai zenetanárnak a közelebbi években tapasztalható s betegeskedése miatt is mindinkább előrehaladó meglankadtságára, azon megállapodását terjesztette elő, melyszerint ajánlja a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésnek, hogy őt, mint illet, jelen állásától mentse fel, s az egyházi ének és zene terén önfeláldozólag, évek során át fáradozott s tagadhatatlan érdemeket is szerzett, most azonban a már megtört erejű munkást 400 frttal, mint megfelelő évenkénti kegydíjjal nyugalmazza.

Egyházkerületünk maga részéről is elismerését fejezvé ki Ivánka Sámuelnek, munkássága körében, hosszú időn át tanusított buzgalmaért, őt az igazgató-tanácsnak, legjobb indulatból származott ajánlatához képest, nyugalmazza s épen különösen az egyházi éneklés nemesebb izléssel való vezetése iránti elismerésből, részére évenkénti 500 frt. kegydíjat utalványoz.

- 26.** Ugyanazon igazgató-tanács, ugyanazon ülésének 3. számú jegyzőkönyvi felterjesztésében tudatja, hogy egy felmerült eset alkalmából, megbízta a főiskolai gazdasági választmányt, hogy általában a főiskolánál családi alapítványok iránt jövőre netalán formálható túlesigázott követelésekre való tekintettel, az ily alapítványok állását körülményesen vizsgálja át s az elhelyezett tőkék valóságos jövedelmének meg nem felelő s a főiskola veszteségével kiszolgáltatott stipendialis összegek tulajdonképeni értékre való leszámolását eszközözendő, idevonatkozólag az igazgató-tanácsnak kimerítő előterjesztést tegyen.

Ez intézkedés jóváhagyólag tudomásul vétetik s a gazdasági választmány e helyen is felhívatik, hogy az igazgató-tanács által kívánt előterjesztést annak idejében szolgáltatassa be.

- 27.** Ugyanazon igazgató-tanács, folyó évi tavaszi közgyűlésünk határozata által arra lévén fölhíva, hogy a sárospataki főiskolai tanári kar és gazdasági választmány előleges készülétei után, adjon véleményét a felől, mi módon lehetne magát főiskolánknak a legközelebb megtartandó országos kiállításon méltóan képviseltetnie, említett ülésének 7. számú jegyzőkönyvi pontjában azon javaslatának

ad kifejezést, hogy, minthogy a tudomására jutott körülményeknél fogva a tervezett kiállítás iskolai ügyekkel csak kevésbé fog foglalkozni s az előirányzott költséget a felette csekély mérvűnek ígérkező részvétellel arányban állónak egyáltalában nem tarthatja, legtanácsosabb, ha főiskolánk ez alkalommal a kiállításban részt nem veend.

Egyházkerületünk a felhozott indokok mellett is melegen óhajtván, épen a főiskola jó hírneve érdekében azt, hogy a tervezett kiállításon lehető módon képviselve legyen, azért megbizsa a főiskolai igazgatóságot, hogy még egyszer érütközésbe tévén magát a kiállítás minket érdeklő osztályát rendező bizottság elnökével, kérjen szives felvilágosítást arra nézve, hogy közelebbről meghatározva: mennyi az a hely, mely a szóban forgó célra esetleg főiskolánknak rendelkezésére volna bocsátható s általában is kikérvén a rendező-bizottság elnökének támogatását, kedvező válasz esetében egyszersmind a kiállításon leendő tényleges részvételre nézve is tegye meg a szükséges készületeket.

28. Ugyanazon igazgató-tanács, ugyanazon ülésének 9. számú jegyzőkönyvi pontjában, Kiss Elek, főiskolai tornatanár folyamodványára vonatkozólag, pártolólá terjeszti fel azon javaslatát, melyszerint a nevezett tanár állomását, a hivatalában eddigelé kifejtett buzgalmára és az elért jó sikerre való tekintettel, 600 frt. évi fizetéssel rendszeresíttetni óhajtja, oly módon, hogy eredetileg 400 frt. évi fizetésének a már részére évek előtt folyóvá tett 150 frt. kosztpénzzel együtt 550 frtra menő összege, a tornaépületben eddig általa lakott szoba évi bérértékének megfelelő összeggel, 50 frttal egészítették ki; az eddig lakásául szolgált szoba továbbra is rendelkezésére bocsáttatván.

Egyházkerületünk a javaslatot lényegében elfogadja, úgy azonban, hogy az igazgató-tanács által tett részletezést mellőzvé, kimondja, hogy Kiss Elek, tornatanár állomását 600 frt. évi fizetéssel rendszeresíti s részére ez összeget utalványozza; az eddig lakásul szolgált szoba továbbra is rendelkezésére bocsáttatván.

29. Ugyanazon igazgató-tanács, folyó évi június hó 28. napján tartott s 12. szám alatt bevezetett jegyzőkönyvi pontjában, részletes előterjesztést tesz a gimnáziumi osztályok közelebb megtartott vizsgáinak eredményéről, közölvén azon intézkedéseket is, melyeket, a szerzett tapasztalatok alapján, különböző irányban tett.

Az előterjesztés megnyugtató tudomásul vétetett s a tett intézkedések jóváhagyattak.

30. Ugyanazon igazgató-tanács, folyó évi június 30. tartott ülésének egyik jegyzőkönyvi pontjában, a gimnáziumi tanári kar előterjesztése folytán, azon határozatát közli, melynek értelmében az érettségi vizsgálat díja minden egyes tanulóra nézve 6 frtban állapittatik meg; megjegyztetvén, hogy a teljes vagyontalanságukat hiteles okmányokkal igazoló tanulóknak ezen vizsgadíj, a vizsgáló tanárok ajánlatára, a vizsgáló-bizottság által elengedhető, valamint ezzel összeköttetésben, az érettségi bizonyítvány díja 4 frtban állapittatik meg.

Az igazgató-tanács határozata helybenhagyatik s megerősíttetik.

31. Ugyanazon igazgató-tanács, folyó évi június hó 28-án tartott ülésének 19. számú jegyzőkönyvi pontjában, az Ivánka Sámueltól, a főiskola által átvett könyvek ügyének lebonyolítására nézve adván be jelentését: abban tudatja, hogy habár az ügyet, az újabban előszerzett s Ivánka Sámuel által bemutatott okirattal, méginkább megvilágosítva látja arra nézve, hogy Ivánka Sámuel és a főiskola között, egyházkerületileg megerősített szerződés, a szerző által felajánlott könyvekre nézve nem kötött és ily jogalapról, mint ez előbb hangsúlyoztatott, a szerző részéről támasztott követelésnél szó sem lehet; minthogy azonban tény az, hogy a könyveket Ivánka Sámueltól, habár

nem szabályszerű eljárás mellett is, a főiskola átvette, tényleg árultatta s azok elárusított példányaiból 515 frt. a főiskola pénztárába befolyt; Ivánka Sámuel ellenében pedig be nem bizonyítható az, hogy vele, dacára annak, hogy a főiskola iránt, még azon időből származó adóssága mai nap is fennáll, a leszámolás valamikor megtörtént volna: igazgató-tanács, más módot nem látván ezen, még a mult rovására eső ügynek lebonyolítására, indítványozza, hogy Ivánka Sámuelnek javára, a fentebb említett bizonyítási okokra való tekintetből, 515 frt. számitassék be, illetőleg ezen összeg erejéig, a kamat felszámítása nélkül, vele a végleszámolás eszközöltessék.

Egyházkerületünk az igazgató-tanács indítványát elfogadja s a régibb idő óta húzódó ügynek végleges elintézése végett határozatilag kimondja, hogy az igazgató-tanács által kimutatott s Ivánka Sámuel jogosan illető 515 forintnyi összeg, az ez összeg kamatainak felszámítása nélkül, Ivánka Sámuelnek a főiskolánál levő tartozása lerovásakor beszámítandó, azon megjegyzéssel, hogy ha talán, az egész ügy keletkezésékor, a főiskola részére általa átadott énekügyi dolgozatokból még el nem adott példányok maradtak volna fel, azok neki visszaadassanak s szabad rendelkezésére bocsáttassanak.

- 32.** Olvastatott a sárospataki igazgató-tanács 1884. június 26-án tartott üléséről felvett jegyzőkönyv, melyszerint az egyetemes convent által a magyarországi ev. ref. egyház középiskoláira megállapított tanterv és szervezeti szabályok — a tanügy összhangzatos fejlesztésének céljából — tárgyalás alá vétetvén, az egyházkerületnek a tanügyi szervezetben megadott s biztosított jogai épségbentartása és a conventi tantervszövegnek a sárospataki főiskolai gimnáziumi tanterv-javaslattal való összehasonlítása és beható megbirálása mellett a conventi tantervszöveg némi módosításokkal fogadtatott el. Ezzel kapcsolatban olvastatott a sárospataki gimnázium tanári széknek folyó évi június 29-én tartott ülésében e tárgyban hozott s az egyházkerületi közgyűlés elé terjesztett azon külön véleménye, mely az 1883-ban megállapított sárospataki gimnáziumi tantervet főleg azért óhajtották volna továbbra is feltartandónak, mert véleménye szerint ezen, már részben életbe is léptetett tanterv újra megváltoztatása, míg az oktatás egyöntetűsége, az ifjúság szellemének rendszeres fejlesztése szempontjából, nem célszerű; másrésről az, a már pályázat útján elkészített s részben kinyomatott tankönyveknek a használatból való kiesése miatt, a főiskolának tetemes kárt okozhat.

Az egyházkerületi közgyűlés, tekintve főleg azt, hogy középiskoláink eddigi tantervének, az egyetemes convent által a magyarországi összes középiskolák számára kidolgozott tantervvel való összeegyeztetése, a ref. tanügy egyöntetű közös fejlesztése szempontjából is nagyon kívánatos; de másrésről a conventi tanterv szövege főiskolánk eddigi gimnáziumi tantervével a legnagyobb részben megegyez; hogy az évek óta tartó kísérletezések után valahára egy remélhetőleg húzamosabb időre megállható tantervünk legyen: a sárospataki tanári szék külön véleményének mellőzésével, a főiskolai igazgató-tanács beható tárgyalása által megállapított módosításokkal, az egyetemes convent tantervét fogadta el, s ezt már, amennyire az átmeneti intézkedések megengedik, a következő 188⁴/₃. tanévre, úgy a sárospataki, mint a miskolci ref. főgimnáziumban életbeléptetendőnek határozta.

- 33.** Olvastatott a sárospataki főiskolai igazgató-tanácsnak 1884. június 27-én tartott üléséről felvett jegyzőkönyv, melyszerint az egyetemes convent által a magyarországi ev. ref. középiskolák belrendtartására és fegyelmezésére megállapított szabályok tárgyalás alá vétetvén és az eddig érvényben levő rendtartási és fegyelmi szabályokkal egybevettetvén, azoknak A) alatti, az igazgatótanárt illető 1-ső pontja a következő módosításokkal fogadtatott el: „A gimnáziumi igazgató, a tanári testület ajánlatára, a rendes tavárok közül, az igazgató-tanács által 3 évre választatik s az egyházkerületi közgyűlés által megerősítettik.“ Ezzel kapcsolatban olvastatott a gimnáziumi tanári

széknek az egyházkerületi közgyűléshez beterjesztett külön véleménye, mely az igazgatói fontos administratív intézkedések elvégzését a jelenlegi teljes óraszám mellett lehetetlennek vagy legalább igen nehéznek tartván: az igazgatónak ezutánra is egy évre való választását és a tanári szék azon eddigi joggyakorlatát, hogy a gimnáziumi igazgató a tanári szék által választassék, a jövőre is meghagyni kérte.

Az egyházkerületi közgyűlés épen azért, mivel az 1883. XXX. törvénycikkben foglalt középiskolai törvénynek életbelépése miatt, az igazgatók évenként való változása által a gimnázium belügyeinek vezetése kárt szenvedhetne: az igazgató választására nézve a főiskolai igazgató-tanács javaslatát fogadja el, s ezt a sárospataki főgimnáziumban már a jövő 188⁴/₅-ik iskolai évre életbeléptetendőnek határozta és utasította a gimnáziumi tanári széket, hogy a gimnáziumi rendes tanárok közül hármat kijelölvén, azokat a főiskolai igazgató-tanácsnak, a választás megejthetése céljából, terjeszse fel, hogy az egyházkerületi közgyűlés által a három évre választott igazgató hivatalában megerősíthessék.

Az igazgatónak a convent által megállapított ide vonatkozó szabályzat értelmében három évre való választása a miskolci ev. ref. főgimnáziumban az 188⁵/₆-ik évvel lép életbe.

A convent által megállapított rendtartási és fegyelmezési szabályok többi pontjai — kevés és lényegtelen módosításokkal — egész terjedelmökben elfogadtattak, s a sárospataki és miskolci főgimnáziumokra nézve kötelezőkké tétettek.

- 34.** A főiskolai igazgató-tanács, jegyzőkönyvi felterjesztésében tudatja, hogy az igazgató-tanács, a következő 3 iskolai évre gimnáziumi igazgatóvá, a tanári kar által ajánlott egyének közül, szótöbbséggel Molnár Lajos, tanárt választotta meg, s ajánlja őt megerősítésre.

Örvendetes tudomásul vétetik s Molnár Lajos, a következő 3 iskolai évre gimnáziumi igazgatóul, hivatalában megerősíttetik.

- 35.** Az egyetemes convent Budapesten, 1884. március 18-án tartott üléséről felvett jegyzőkönyv 19. számú határozatával az egyházkerület felhívatik, hogy az egyetemes tanügyi bizottság indítványához képest, a zsinati közoktatási szervezet 126. §-a által elrendelt középiskolai évi értesítőkből a magyar írásbeli dolgozatok tárgyait is mindenkor közöltesse a felekezeti főhatósága alatt levő középiskolák igazgatóságával.

A sárospataki és miskolci ref. főgimnáziumok igazgatói utasítatnak, hogy az ezután kiadandó évi értesítőkből a magyar írásbeli dolgozatok tárgyait is közöljék.

- 36.** Miután az egyházkerület középiskoláiban tartandó érettségi pótló- és javító-vizsgálatokra csak egy kormány-képviselő lesz küldve:

határoztatott, hogy az érettségi pótló- és javító-vizsgálatok évenként felváltva Sárospatakon és Miskolcon tartassanak. — A folyó évi szeptember hóban tartandó ilyenmű vizsgálatok helyének kijelölése jelenleg püspökünkre bízott.

- 37.** Olvastatott a miskolci ev. ref. főgimnáziumi iskola-tanács 1884. június 3-án tartott ülése jegyzőkönyvének 48. számú kivonata, melyben — miután a máramaros-szigeti lyceum gondnoksága a Horváth Mária-féle birtok jövedelmeiről vezetett számadásokat az utóbbi időben a miskolci ref. főgimnáziumi iskola-tanácsnak meg nem küldi — tisztelettel kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy a tiszántúli testvéregyházkerulettől — mely a nevezett számadások ellenőrzője és a máramaros-szigeti lyceum főhatósága — eszközölje ki e számadásoknak a miskolci ev. ref. főgimnázium részére való évenkénti megküldését.

Püspökünk felkérte, hogy a máramaros-szigeti lyceum gondnoksága által kezelt Pálóczi Horváth Mária-féle hirtok jövedelmeiről vezetett számadásoknak a miskolci ref. főgimnázium iskola-tanácsa részére leendő megküldése tárgyában a tiszántúli testvéregyházkerület püspöki hivatalát átíratilag keresse meg.

38. Elnöklő püspökünk bemutatja a rimaszombati egyesült prot. gimnázium igazgató-választmánya és a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium között, a nevezett gimnáziumnak állami segélyezése tárgyában kötött, folyó évi tavaszi közgyűlésünkre beterjesztett, s azon közgyűlésünkben a 15. szám alatti határozattal megerősített szerződésnek, a szerződő felek által aláírt eredeti példányát.

Tudomásul vétetvén, a bemutatott szerződés levéltárunkba tétetni határoztatott.

39. A Budapesten, 1884. március 17—23-ig tartott convent 71. szám alatt kelt határozatában ki levén mondva az is, hogy a theologiai akadémiák, a convent által megállapított szervezet szerint berendezendők.

Egyházkerületi gyűlésünk utasítja a theologiai tanári kart, hogy készítsen kimerítő javaslatot jövő őszi gyűlésünkre az iránt, valyon a convent által megállapított theologiai tanfolyam szervezete, theol. akadémiáink jelenlegi tanerejével életbeléptethető-e és ha igen, mimódon? ha pedig ez nem lenne lehető, javaslatában terjeszsze ki figyelmét arra is, hány tanár vagy docens alkalmazása által lehetne a szervezet keresztülvihető. Javaslatát a tanári kar szeptember hó elején adja be a főiskolai tanácsnak megbirálás végett, ez pedig terjeszsze az egyházkerületi gyűlés eleibe.

40. Bemutatott az egyházkerületünk lelkészvizsgáló választmányának ez évben, június hó 23-án s következő napjain Sárospatakon megtartott mindkét rendbeli lelkészsképesítő vizsgákról felvett következő jegyzőkönyve:

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!

Tiszáninneri ev. ref. egyházkerületünk lelkészvizsgáló-választmánya ez idő szerint folyó évi június hó 23. s következő napjain Sárospatakon, a főiskolai közvizsgákkal egyidejűleg tartotta meg időszaki ülését, s működéséről, a vizsga egész lefolyásáról, valamint annak eredményéről, alúlírt a választmány nevében s megbízásából, következőkben terjeszti föl tisztelettel jegyzőkönyvi hivatalos jelentését:

Választmány a fent jelzett folyó évi június hó 23-án, főtiszteletű Kun Bertalan, püspök úr elnöklete alatt összeülvén, jelen voltak: Kopré Ferenc, alsózempléni esperes; Nagy Pál, gömöri esperes; Makkay Dániel ungi, Süthó Károly abauji, Takaró József, felsőborsodi, Orémus Dániel ungi, Tóth Dániel alsóborsodi: világi részről: Kovács Károly, ungi segédgondnok s Debreczeni Bertalan, felsőborsodi küldöttek; továbbá Mitrovics Gyula, Warga Lajos, Nagy Gusztáv, Radácsi György, Krüzselyi Bálint, akadémiai hit- és jogtanárok, mint a választmány rendes tagjai; jegyzőül: Bálint József, egyházkerületi főjegyző.

A fent jelzett napon összeült választmány, működését megelőzőleg, úgy az első vagyis bekebelezési, mint a második vagyis lelkészképesítési vizsgára jelentkezett s meg is jelent ifjak, részint otthoni, részint a vizsga alkalmával, zárt ajtók megett kellő felügyelet mellett készített dolgozataikat adták be; jelesen:

1. Az első vagyis bekebelezési vizsgát tevőknek

a) otthoni dolgozatra ki volt adva: „Pál apostol nézete Krisztus személyéről.“

II. A vizsga alkalmára:

a) Egyházi beszédre: I. Péter II. 19. „Kedves dolog, ha valaki ok nélkül nyomorgattatván, elszenvedí a nyomorúságot, tudván, hogy Istentől bocsátattak azok reá.“

b) Hittani értekezésre: „Fejtsék ki az egyház igaz fogalma s mutattassék ki annak egész földadatköre.“

III. A másod vagyis lelkészképeségi vizsgát tevőknek:

a) otthoni kidolgozásra kiadott: egy „keresztelési szertartási beszéd“ készítése oly alkalomra, midőn a családban ugyanazon napon temetés is történik.

b) A vizsga alkalmára írandó munkára: egy „ima“ oly egyházi beszéd előtt, melynek témája ez: „Sorsunk Isten kezében van.“

Mindezen dolgozatok a választmányhoz beadatván s majd a bizottság tagjai közt kiosztatván és érdemileg megbíráltatván, azokra az érdemlett osztályzatok a bizottság által megállapítottak.

Ezen előzmények után a fentebb jelzett napokon a szóbeli vizsga is, az előirt szabályok pontos szem előtt tartása mellett, egész komolysággal megtartatván s a vizsgázók mindennemű bizonyítványai, azoknak a vizsgára beléptökkel, a választmány előtt felolvasatván, a szükséghez képest tárgyalatván: az ekként egész lefolyásában komoly érdeklődéssel végrehajtott s az első vizsgát tevőkre nézve próba-szónoklattal is egybekötött vizsgák következő eredményt tüntettek föl:

Első vagyis bekebelezési vizsgát tettek:

Virágh József, végzett theologus kellő; Kovács János, végzett th. kitünő; Tóth Lajos, v. th. kitünő; Olajos Pál, v. th. kitünő; Kecskeméthy Lajos, v. th. kellő; Erős Lajos, v. th. kellő; Lányi Lajos, v. th. kitünő; Mészáros József, v. th. kitünő; Tóth Kálmán, v. th. két tantárgyból elégtelennek találtatván, javításra utasított; Baeskay Károly, v. th. kitünő; Brassay Károly, v. th. kitünő; Kozma József, v. th. kellő; Sárkány József, v. th. kitünő; Sarudy László, v. th. kellő; Bíró János, v. th. kellő; Rácz István, v. th. kitünő; Szekeres Sándor, v. th. kellő; Takács Ferenc, v. th. kellő; Vígváry Mihály, v. th. kitünő; Gerzsenyi István v. th. kellő; Szabó Aladár, v. th. kitünő; Joó Kálmán, v. th. kellő; Papp József, v. th. kellő; Bíró Lajos, v. th. kellő; Nagy János, v. th. kellő; Nagy Barna, v. th. kellő; Nagy Béla, v. th. egy tantárgyból kevés osztályzata lévén, javításra utasított; Szabó István, v. th. és segédlelkész két tantárgyból javító-vizsgát tevén kellő általános osztályzattal.

Összesen 29, kik közül kitünő 11, kellő képesitetségű 16; egy tantárgyból javításra utasított 2.

Másod vagyis lelkészképeségi vizsgát tettek:

Szük Gyula, zehernyei segédlelkész kellő; Fekete Gyula, böcsi segédlelkész kellő; Szalóczy Pál, noszvaji sl. kitünő; Sólyom Barna, poroslói sl. kellő; Szabó István, putnoki sl. kellő; Csontos Gábor, nagy-rozvági sl. kitünő; Király Gyula, szinyérváraljai sl. kellő; Vattay László, simonii sl. kitünő; Sárkány Dániel, zsarolyáni sl. kellő; Szarka Tamás, vámos-atyai sl. kitünő; Kerekes János, abauj-szepsii sl. kellő; Hallgató János, keleméri sl. kitünő; Kiss László, kis-dobronyi sl. kellő; Tamaska István, ungvári sl. kitünő.

Összesen 14, kik közül kitünő 6, kellő képesitetségű 8.

Mindezen megvizsgáltaknak osztály-jegyzékei, az erről szóló bizonyítványokba részletesen és általánosan bejegyeztetvén, s a vizsgáló-bizottsági tagok névaláírásával s püspöki pecséttel megerősítettvén: az illetőknek kiadattak s ők maguk mindannyian, a vizsgáló-bizottságnak az elnökség által tolmácsolt atyai intelmei s áldáskívánata mellett további szent pályákra elbocsáttattak.

Az egyházkerületi lelkészvizsgáló-választmány nevében mély tisztelettel fölterjeszti

Bálint József,

egyházkerületi fő- s lelkészvizsgáló-választmányi
jegyző.

Tudomásul vétetik.

41. Bemutatott az 1883. évi államsegélyről szóló számadás, aszerint, amint az államsegély az egyes egyházmegyékben kiosztott.

Ezen számadás helyeslő tudomásul vétetett.

42. Olvastatott az ónodi ev. ref. egyház tagjainak egyházkerületi közgyűlésünkhöz intézett kérvénye, melyben az ónodi lelkészválasztás ügyének az egyetemes convent elébe való felterjesztését kéri.

Minthogy a lelkészválasztási ügyek egyházkerületünknek végérvényesen elintézendő dolgai közé tartoznak és az ónodi ev. ref. lelkészválasztás ügyében a folyó évi május havában Miskolcon tartott egyházkerületi közgyűlés már végérvényes határozatot hozott: az ónodi egyház tagjainak fentemlített kérelme nem teljesíthető.

43. Olvastatott az országos prot. árvaház igazgatóságának folyó évi május hó 26-án kelt s püspöki hivatalunkhoz intézett felhívása, melyben ezen áldásos egyletet egyházkerületünk pártfogásába ajánlja.

Az országos prot. árvaháznak közhirdetés útján való segélyezése ujlag elhatároztatik, s az egyházmegyék esperesei utasítatnak, hogy az országos prot. árvaházat az évenként rendszeren hirdetendő intézetek közé sorozzák be.

44. Olvastatott Szűcs István, nyugalmazott főiskolai rajztanárnak előterjesztése, melyben az egyházkerületnek, bizonyos tiszteletdíj mellett, megvételre ajánlja az „ó-iskolai épületeknek“ általa készített kéziratját; s ezzel összeköttetésben, az igazgató-tanácsnak abbéli javaslata, melyszerint a multak iránt való kegyelet megőrzése szempontjából, az említett és általa értékesnek nyilvánított kéziratokat, a főiskola részére 60 frtnyi árban átvenni indítványozza.

Egyházkerületünk, az igazgató-tanács által felhozott indokok alapján, Szűcs István, nyugalmazott főiskolai rajztanárnak említett kéziratjait, az indítványozott 60 frt. tiszteletdíj mellett, átveszi s azt főiskolánk „szépészeti és műrégészeti“ muzeumában határozza elhelyeztetni.

45. Olvastatott Kéri Györgyné, Tóth Teréz aranyosi lakosnő folyamodványa, melyben évi segélyt vagy tőle elvált férjének tanítói hivataloskodása alatt a papi özvegy- s árvatárba befizetett díjainak visszaadását kéri.

Minthogy a folyamodó kérvénye kellő okmányokkal felszerelve nincs, az az alsó-borsodi egyházmegye esperesi hivatalához tétetik vissza avégett, hogy az illető lelkész által igazoltassa, valyon folyamodó törvényes neje volt-e Kéri Györgynek, törvényesen vált-e el férjétől? vagy ha Kéri György meghalt, mikor halt el, s nincsenek-e az örökségre hivatott törvényes gyermekei? utasítatván a nevezett esperesi hivatal, hogy folyamodó ekként felszerelt kérvényét, megvizsgálás és elintézés végett, az egyházkerület pénzügyi bizottságához terjeszse fel.

46. Az egyházi közalaphól segílyt kérnek: a homonnai prot. leányegyház állandó segílyezést, a legenyemihalyii egyház egyszermindenkorra 200 frtot, Kálniczky János, felsőzempléni esperes, l.-mihalyii lelkész évi 150 frt. segílyt.

Kérvényeik a szabályok értelmében kellőleg fel lévén szerelve: püspöki hivatalunk útján az egyházi közalap végrehajtó-bizottsága elnökségéhez ajánlólag felterjesztetni határozatnak.

47. Tavaszi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 71. számú határozatába azon tollhiba csúszott, hogy a f.-borsodi egyházmegyébe kebelezett szalonnai egyház mondatik a heő-papii egyházhoz csatoltnak, holott pedig az alsóborsodi egyházmegyébe kebelezett heő-papii egyházhoz a szintén ugyanazon egyházmegyében fekvő szalontai egyház csatoltatott, s az összecsatolási kérelmet is nem a felső-, hanem az alsóborsodi egyházmegye terjeszté fel S.-Keresztúron tartott közgyűlésének 16. számú jegyzőkönyvi pontjában.

Ezen tollhiba ezennel kiigazittatik.

48. Jövő őszi közgyűlésünk helyéül

a gömöri egyházmegyébe kebelezett rimaszombati egyház jelöltetik ki; a gyűlés határidejét, az elnökség fogja megállapítani s szokott módon közzétenni.

49. Mindezen jegyzőkönyvi pontok

meghitelesittettek.

J e g y z e t t é k : *Debreczeni Bertalan*, világi főjegyző, a 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 16, 17, 18, 23, (1—6) 38, 47, 48.;

Mitrovics Gyula, egyházi aljegyző, az 1, 2, 3, 4, 5, 9, 14, 15, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 34, 39, 40, 44, 49.;

Dr. Kovács Gábor, világi aljegyző, a 19, 20, 21, 22, 32, 33, 35, 36, 37, 41, 42, 43, 45, 46. pontokat.

A jegyzőkönyvben foglalt tárgyak rövid kimutatása.

1. Elnöklő püspök a gyűlést megnyitja.
2. Id. báró Vay Miklós úr a főgondnoki hivatalt továbbra is elvállalja.
3. A társelnökségre ifj. báró Vay Miklós úr kéretik fel.
4. A képviselők megbízó-levelei igazoltatnak.
5. Csider Károly, Lükő Géza, Szentpétery Sámuel és Mocsáry Lajos a gyűlésen való meg nem jelenésüket tudatják.
6. Ifj. báró Vay Miklós a sárospataki főiskola világi algondnokává választatik.
7. Két egyházkerületi tanácsbíró választására a szavazatok elrendeltetnek.
8. Némely, szavazatot nem adott egyházak birságolása elrendeltetik.
9. Teleky Péter, Makay Dániel, Terhes Barna, egyházkerületi tanácsbírák az esküt leteszik.
10. Bálint József, egyházkerületi egyházi főjegyző, hivataláról lemond.
11. Az egyházkerületi egyházi főjegyző választására a szavazás elrendeltetik.
12. Az egyházi közalaphoz tett adakozások táblás kimutatása bemutatattatik.
13. Szavazatlapok nyomatása elrendeltetik.
14. A képezdei 4. éves növendékek vallástanítási terve az igazgató-tanácsához tétetik át.
15. A temetési stólákra vonatkozólag határozatok hozatnak.
16. Az egyházkerületi pénztárak kezelésére nézve szabályrendelet állapittatik meg.
17. A pénzügyi bizottság tagjainak száma megállapittatik.

18. A málteai egyház viszályos ügye elintéztetik.
19. Király ő Felségének több rendbeli adománya hálás köszönettel fogadtatik.
20. Több rendbeli miniszteri leiratok tudomásul vétetnek.
21. Az egyházi közigazgatási perek elintézésére nézve az egyházmegyéktől javaslat kívántatik.
22. Fejes István megbízatik, hogy az egyházközségi dékánóság felállítására nézve tervezetet készítsen.
23. Az igazgató-tanács előterjesztése folytán:
 1. A főiskolai igazgatóság megbízatik, hogy a Rákóczy-muzeum ügyében egy felhívást készítsen a közönséghez.
 2. A könyvtári olvasó-szoba ügye a tanári karhoz tétetik vissza, újabb javaslattétel végett.
 3. Némely behajthatlan magtári tőkék töröltetni rendeltetnek.
 4. A rajzterem berendezési ügye ismét az igazgató-tanácshoz tétetik vissza.
 5. Az ifjúsági zene-egylet részére 20 frt. segély utalványoztatik.
 6. Az igazgató-tanács jegyzőjének évi tiszteletdíja 150 frtban állapittatik meg.
24. A főiskolai tanárok fizetés-javítási ügyében javaslattételre az igazgató-tanács hivatik fel.
25. Ivánka Sámuel, ének- és zenetanár évi 500 frttal nyugdíjaztatik.
26. A főiskolai gazdasági választmány megbízatik, hogy a stipendiumok tulajdonképeni értékére való leszámolását illetőleg tegyen előterjesztést az igazgató-tanács elé.
27. A főiskolai igazgatóság megbízatik, hogy az országos kiállításban való részvétel ügyében tegye meg a szükséges intézkedéseket.
28. A főiskolai tornatanári állomás 600 frt. évi fizetéssel rendszeresittetik.
29. Az igazgató-tanács jelentése a nyári vizsgák eredményéről tudomásul vétetik.
30. Az érettségi vizsgadíjak megállapittatnak.
31. Ivánka Sámuel könyveladási ügye végleg elintéztetik.
32. A gimnáziumi tanterv megállapittatik.
33. Határozatképen kimondatik, hogy a gimnáziumi igazgatók ezentúl 3 évre választatnak.
34. Molnár Lajos, mint a sárospataki főiskola gimnáziumi igazgatója, hivatalában megerősittetik.
35. A gimnáziumi igazgatók utasittatnak, hogy az iskolai értesítőkből a magyar írásbeli dolgozatok tárgyait közöljék.
36. Az érettségi pót- és javító-vizsgákra nézve intézkedés tétetik.
37. Püspök úr felkéretik, hogy intézkedjék az iránt, hogy a m.-szigeti lyceum gondnoksága által kezelt Pálóczy Horváth Mária-féle birtok jövedelmére vonatkozó számadások a miskolci gimnázium iskola-tanácsának is megküldessenek.
38. A rimaszombati gimnázium igazgató-választmánya és a magyar királyi vallás- és közoktatásügyi minisztérium között kötött szerződés az államsegély ügyében bemutatattatik.
39. A hittanári kar megbízatik, hogy adjon javaslatot a convent által megállapított theologiai tanfolyam miként leendő keresztülvitelére nézve.
40. A legközelebb megtartott lelkészképesítési vizsgák jegyzőkönyve tudomásul vétetik.
41. Az államsegélyről szóló számadás tudomásul vétetik.
42. Az ónodi egyház kérelmével elutasittatik.
43. Az országos prot. árvaház az évenként hirdetendő intézetek közé vétetik fel.
44. Szücs Istvánnak az „ó-iskolai épületeket“ ábrázoló kéziratja 60 frtért megvétetik.
45. Kéry Györgyné folyamodványa az alsóborsodi espereshez tétetik át.
46. Püspök úr megbízatik, hogy a domesztikai segélyt kérők folyamodványait terjeszsze fel.
47. A tavaszi közgyűlés jegyzőkönyvének egy tollhibája kiigazittatik.
48. A jövő őszi közgyűlés helyéül a rimaszombati egyház jelöltetik ki.
49. A jegyzőkönyv hitelesittetik.

Betűrendes tárgymutató

arra, hogy mely határozatok mely testületeket, bizottságokat vagy egyeseket illetnek.

Alsóborsodi esperest 8., 45.
 Alsózempléni esperest 8.
 Dr. Bódogh Albertet 7.
 Bakos Antalt 16.
 Egyházmegyéket általában 21.
 Egyházak presbyteriumait általában 7., 11.
 Espereseket általában 12., 43.
 Felsőzempléni egyházmegyét 18.
 Fejes Istvánt 22.
 Főiskolai gazdasági választmányt 26. 31.
 Főiskolai hittanári kart 39.
 Főiskolai igazgató-tanácsot 14., 23., (3., 4., 5.) 24.
 Főiskolai igazgatóságot 23. (1.) 27.
 Főiskolai tanári kart 39.
 Ivánka Sámuelét 25., 31.
 Kiss Eleket 28.
 Lévay Józsefet 7.
 Dr. Lengyel Endrét 7.
 Meczner Józsefet 7.
 Püspöki hivatalt 36., 37., 46.
 Rimaszombati egyházat 48.
 Szűcs Istvánt 44.
 Tornai esperest 8.
 Ungi esperest 8.
 Id. báró Vay Miklóst 2.
 Ifj. báró Vay Miklóst 6.

L. J. J.
 1954. VIII. 11.